

Сыпнаты
2 кочы

П. Окселевичковс фотота.

ССКП ороонуунаабы комитетын бэйлэ
Марксистскай-ленинскэй үөрэх
көдүүһүн салгыы үрдэтэриин
ССКП райкомун иккис секретара таб. С. П. МАКАРОВ дакылаатыттан
... чак. уураары олукхо нилэрин
... быһытынан

ССКП райкомун иккис секретира таб. С. П. МАКАРОВ дакылааттыннан

Оройуон партийнай тэрилтэлэрэ, ССНП XXVI съезин көрдөбүлэринэн сайайтаран уонна киин Комитет «Идеологическай, политическай-интэр үлэни салгыы тунсар туһунан», «ССНП XXVI съезин уураахтарынан субьектээн партийнай үөрөхтээгин сорунтарын туһунан» уураахтарын олоххо киллэрэн, кэнники кэмгэ коммунистар уонна партията суохтар марксисткай-ленинскэй үөрөхтэрин тэрийингэ, сайаагыга баалачча үлэни ытталлар.

1980—1981 үерех дыттыгар оройуонга — партийнай үерех 59, комсомольскай сеть 38, экономикай үерех 42 оскуо-
лалара, пропаганда маассабай
формаларын оскуолалара уонна
курстарга үлэһэбиттэрэ. Олор-
го үөрөнөр ыһахтаах коммуни-
стар бары, комсомолецтар 96,8
бырыһыаннара дьарыктаммыт-
тара, ССКП XXVI съезин ма-
тырыһаалларын үрдүк интер-
вэсгээхтик үөрөппиттэрэ. По-
литическай уонна экономичес-
кай үөрэх Карл Маркс аатын-
нан совхоз Мугудайдаагы уон-
на Волгутурдаагы, Эрлик Эри-
стик аатынан совхоз Хоптобо-
тоогу уонна Кадаардаагы от-
делениеларын сыһахтаагы, олох-
дьаах комбинатын, редакция
уонна типография, сибээс
үздүй, райсовет исполкомун
историнизэди маңнайгы сүһүөх
партийнай тэрилтөлөр ордуу
үчүгэйдик тэрийбиттэрэ. Чу-
рапчы, Мугудай, Диринг орто
оскуолаларыгар, интернат-ос-
куолаа, Волтого уонна Чу-
рапчы адыс кылаастаах оскуо-
лаларыгар теоретическай се-
минардар ситиһилээхтик үдэ-
лэһбиттэрэ. Политшколадар ба-
һыйар үгүс өттүлэрэ сыл устата
14—16 занятиелар мытан
программалаах матырыһаалла-
рын толору үөрөппиттэрэ.

Ол эрээри коммунистар, комсомолцтар, партията суохтар марксистскай-ленинскэй үөрөхтөрүн тэрийингэ билигин да элбэх итэҕэстэр уонна кэтүгүүлэр баалар. Олоргон саамай олохсуйбуттара, охсуулахтара бу сүткөн суолталарх дьыа-лаада үгүс сирдэргэ куолуттар аҥа сыйыаннаһыы туоратылла илигэ буолар. ССКП XXVI съезигэр таб. Л. Н. Брежнев: «Партийнай үөрэх элбэх оһуо-даларыгар уонна семинарлары-гар формальнайдык уонна кү-дээринэ үөрэтти күүрөһиллэрэ туоратылла илик» диин этипитэ биһиэхэ бэйэчээ сыйыаннаах. Бу туһунан партийнай тэрилтэ-лэргэ элбэх аҥа, ыйыы оһо-һууларын үрдүнэн балаһыаньа минен биэрбэт. Ити бичигиннэ, тө туолууну хонтурдуулааһын мөлтөөр, толоругас бэлуу культурага намыһаар сытар.

Коммунистар уонна партията суохтар марксистский-ленинский үөрөхтөрүн Карл-Маркс аатынан совхоз партиянай тэриэтэ (партком секретара Оконешников М. С.) мэлтэхтүк салайар. Бу партиянай комитет идеяй-интэр үлэ боппурсуоттарын чуснай былаана суох дьарыктанар. Ити иһин сого-рутаабыта ССМП райкомун бюросу табаарыс Оконешникова сирдэх сэмэлээһини, ийини оҥордо. Совхоз партияна, смяхтаабы партиянай тэриэтэ-лэр итинтэй суһал түмүктөрү оҥостор эбэһилэстээхтэр. Политическай уонна экономичес-

кай үерэди төрүмүзгө, контурундагыларга көбүк итөөдөстөр атын соокоолордоогу партиянай түрүмдөргө анык баянлар.

Салаата уюмга хонгуураал суодар тэлтэргэн зорох сирд-ргэ хадгилар дүрхөгсөтэй-ленинсий үүрэгариалэргээр эшпэгэ суох талланилалын чахуыларга таааралга туриллар. Холбоуу, аасул үөрөх дьлэлтгар Хэрл марис багынан совхоз Одьу луучинаагы огделениетийн партинай тэрилтэтэгэр (урукку септарег Скрайла В. Ф.) шилтишомолар олус мөлхөгхү үлэлэонитэргэ, коммунистар заннигеларга сьлдьлаларга 80,7 багышан эрэ буолбуга. Илэрингэр, ССКН Чилиэннэргэ Собаюу Н. А., Седаницев В. И. борт аагилл, Задатигаа кестен аленгиларга, Үрөх Нүөргэ бари дьлэтэгэр тэриллэбит экономический оскуола үөрэтин программатын ситэрээккэ хвадогта. Бу сьлэхлалар, партинай тэрилтэргэ заннигелар багыл элнэ хонугуан сагаланиллар. Дьэ ити да элнэ оройуон бөдөн совхозун оу базовый, илнэ огделениетегэр үлэлиттер производствод активистарга ситгэз суох, ис кьлэхтар тологу гүбаныллылаллар. Одьул, уннар сир осконугуулулар, бурдугу үүннэрингэ урукку нөрдөрүүлэрин была гүбурдиллар; сүбүгүтэн айы-үөлү кьлэргэ атыт/аргал хвадан ньлээр, общественнай бөрдөдэн элнэ мөлгөх. Итннэ хэ маарыннылар итэгэстэр Эрилик Эринтийн аатынан совхоз Халлахсчигаагы огделениетийн партинай тэрилтэтэгэр (септарег Никитин Н. А.) элнэ тааараллааллар.

СССР КК туураарнаам, уураарнаам сайдагараан ЫБСЛКК КК үлэтир ыччат, марксист-ленинскэй үөрөбүрүмтүн салгыы туусарар тулунаан уураарнаа ылыныа. Онно комсомольскэй полат-үөрэх — көдүүбү уонна хаачыстыбатын үрдүтүгэ, комсомольскэй уонна лидерскэй үлэтир идеияны булууларты хатыыларын туларымга чочу дьаһаллар бөлүтөннүлэр, комсомолга полат-үөрэх сана-структурата олохтоно. Итинэн сибэстээн партияга төрүттэлэр, ЫБСЛКК райкома комсомолдоттар уонна ыччаттар политическай уонна экономическай үөрэхтэрин тэрэбинин тосту туусарар бэбэниэстэхтэр. Оттон бройуонга бу үлэс итэстэр эбэхтэр. Ол үрдүкөн ЫБСЛКК райкома (секретардар Петров Д. Д., Хомтаков Н. Н.), совхозтардаагы комитеттар «Оройуон комсомолдоттарын» уонна ыччаттарын марксистскэй-ленинскэй үөрөбүрүмтүн туругун тулунаан» СССР райкомун бюротун 1980 сыл балааран ыһын 25 күнүвээн уураарнаа олоххо эл аранга хаачыстылаах дьаһаллары ыла иликтэр. Комсомол райкома бу үлэни көтүмэхтин, мөлтөхтүн көтүрүөдүлүүр. Бахсыт, Хадаарга, Чангарга комсомольскэй оскуолалар итээнчирин агардара ээтигилэргэ сымдыыбаттар. Ааспыт сылга райкома, эитэр-санттарнаа холбоһумка, ЫБСЛКК үлэтир комсомольскэй полат-үөрэх мөлтөхтүн төрүттүлүгэ.

Экономическая үерэх үз-
биттэр производствнай ак-
тивностарын өрө нөгөөүүтэ,
ааһан-суоттаан үлэлэһингиз.

көмчөлөөний режимин олохтоо-
хунга, ханааныстыбанийн
суух бичимлэрийг утары охцуу-
хууга улахан оруулнаа. Хомо-
нуох илнэ, оролцууна бу үе-
рэх тэрэгнээс көрдөөгүйг эл-
лээтгээсөт. Ханааныстыбанийн
салааачиллар, специалист
экономический үөрэхтэ сит-
суолга өсвэртэтэр, акцияарды
ныгтыбаттар. Совхозтар дирек-
тордара үлэнтэр экономиче-
ская үөрэхтэрин бичаачи
тэринэр, хойурууллуур эсэ-
лнээсэрин экономистарга сол-
хуу сатыллар. Отгон профсо-
юзан тэрэгнэлэр бу үлэни
нээл-тонон дээрхитамматтар.
Биеэр үкөгүн онгон дараны за-
яагиллар үгүс сирдэргэ олохко,
үлэсэ көдүүстээх, сабыдмач-
лаах буолар тына ыттылааба-
тар. Бу болпурусуунаан тыа ха-
нааныстыбатын производствен-
най управлениге (начальник
Цаалов М. Н.) алаан-мизээн
дээрхитаммат, совхозтар сала-
ааччыларытар солтоох көрдө-
бүлү туруурабат. Инженирин на-
нын сыһаан тулуулуусон са-
таммат. Управление салалтата,
тыа ханааныстыбатын үлэнтэ-
тэрин профсоюзун райкома
совхозтарга экономическая үө-
рөх тэрэгнэниин тупсарыт, кө-
дүүһүн үрдэтин болпуруоса-
рынай үтүмнээхтик дээрхитам-
маллаахтар, көрдөөбүлү күү-
бүрдүүхтээхтэр. Сүүрүн болвом-
то ханааныстыбанийн суух
бичимлэрийг утары охсулууга,
көмчөлөөний режимин олохтоо-
хунга, бу болпуруоска Алексеев-
ская орбйон «Таатта»
соахонун, рабочадырын сурук-
тарын өйөөбүһүгэ үүрүлүүс-
таах.

СССР Күнн Комитетин уюна СССР Министрларин Советин «Сырсыев, отук-энергетический уюна да атыл мате-риальнай ресурсалары кичи-лоонингиз уюна табыгастаах-ты туулуыга үлүн күүһүр-дөр туһунан» уураадын олох-тоолууларын сибээстэн эконо-мическай Уорук систематыга специалистарга амаан «Хары-саныыг буолуу — коммунисти-ческай ураты били» диян курстар эбия киллэриллиннэр.

Оройуон промышленнай пред-
приятеларыгар, хаһаайысты-
баннай, хаччылар төрүтэлэри-
гар, үлэһиттэр политическай,
уопуһа-экономическай төрөхтэ-
рин тэрийиңгэ канныкы сылла-
га сорох үлэлэр ыһтылаалла-
рын сөргө, элбэх ытарастар
бааларын ыйарга тийэбэт.
«Сельхозтехника» холбоук—
оройуон биир бодом производ-
ственная коллектива. Манна
механизаторскай кадрдары, ба-
ра-работалары идеяны-поли-
тическай итинни үчүгэйдик
туруорууга маадалах уокуу-
буулар төлөрү бааллар. Ол
үрдүнэн ааспыт сылга коллек-
тивна д экономикаһа уопуһа
1 комсомольскай полит төрөх
оскуолаарыгар истэтиччилэр
занималарга хаһаа сөхтүн
сылдыбыттара, пропаганда-
вердбууллара намыһах буолбу-
т. Түмүгэр биир дараны ос-
куола программатын төлөрбөтө.
Оттон партийнай тэрият
(секретарь Попов В. В.), ад-
министратив (управляющая Во-
лосов Е. А.) итинне кэмгэр
сигнэлх маһалы ыһбатахтара.
Бу улахан итэвэс быһыл хаты-
ланна суохтук.

Итннхэ мэргэжилтнүүд
члал оролцуу сорох атын
элэктривтарьгар зогсоо оал-
лар. Ол үрдүн тулалнаах
партийнай торилтэлэр, комму-
нистар оюуха сыгым сынанан
оцроогтин туталлар. Ызылгын
отчуоттуур-оыбардыр — пар-
тийнай хунаахтарга эгүүт
комбинаттар, «Инутокхоз-
строй» ТМУ-гар, олорор дьиз,
коммунальнай хайааны тусга
производственнай управление-
тар, «Сельхозтехника» хол-
боунаа тьл эппиг коммуни-
тарта политический усина эко-
номичеснай үрөх соштуруосга-
рыгар бигрдэрэ дааны тох-
тоосотобун, ыппалымт уу-
раахтарга партийнай, комсо-
мольскай, экономичеснай үрө-
ги тунсарыа туһунаа бигр да-
лункт нилдэрлаллоотобун итн-
ээн ага быһаарыахха сөл.

Пропандист—партийнай үр-
рэх систематигар тутуах нийн.
Оройуонига бу эппиктээх пар-
тийнай соруудаы 180-ча ком-
мунистар, комсомолецтар, пар-
тията суох активистар толорол-
лор. Киинилэр хаачыстыбанын
таасталтарга сымт ахсын тулса-
рыллан пйэр. Пропандистарга
коможо семинардар, научнай-
практический конференциялар
былааннаахтык ытылталлар.
Быһыл үһүс сыман «Прова-
ндист сукка» аттарылынна. Ол
эриэри КСКП райком, парти-
най тэригтэлэр пропандиста-
ры ытта үлэсэ оссо элбэди
онорухтарын наада. Чуолан,
методический советтар, Карл
Маркс аатынан уонна Эрилин
Эристин аатынан совхозтарга
политическай сырдататы
общественная мабиеттарын үлэ-
лэрин сүргүтэр сорук турар.
Бастык пропандистар опы-
тарын түмүү уонна тараттын,
адардэргэ наставничествоны тэ-
рийин—партийнай тэригтэлэр
ытын обзектистэргэ. Оттон би-
һинэхэ өр сымларга үлэлээн
байл опыты мунуурумут про-
паандистар арыҕа суохтар.
Киинилэр ортолоругар Дылоков
П. А. (Мугудай), Коркин И. И.
(Кииник), Титов В. Г. (Чанар),
Сысолов М. Р. (Холтого),
Кузьмин Э. А. (Хатылы) үр д.
а. бааллар

Политшколадар истээччилэ-
ринтэн идеологическай үлэ
агитация байыастарын нигэ-
тсөөрүмүгэ мирняйдар бачыт-
нарынны оройуонна эинники
бүтэ сылга 43 пропагандист
уонна лектор, сүүһүнэн полит-
информатор уонна агитатор бэ-
лэтииннээ. Бу үлэ салгыы ыы-
тыллыхтаах.

Пропандистский кадрдарм
кытты улз дьбууснаах форма
тынан иинилэри аттестациялаа-
бын буолар. Бу улахан суол-
татаах дьыалага эппэтэ суох
сыһааннабар сатаммыт. Оттон
Хайахоыт, Вахы, Мутудай
уонна Хатылы спахтаары.
промкомбинат уонна иини ба-
дыһаа иинилэри сүбүөх пар-
тийнай төрүтлөргө ааспыт үө-
рүх дьылыгар пропандиста-
ры аттестациялаабын хаал-
бытара. Кэлэр өгүтүр бу тө-
рүтүл дьаһал сир аһым үрдүк
таһымнаахтык ыһыттылара си-
тифилиниэтээх.

Выявлены экономическая уо-
на политической уорах дыла
СССР XXVI съези кердбул.
лери, йини Комитет аналлы

Бастагы уратылаах уонна эпидистээх. Кини партийнай съезд састырыаалларын салгыы диньэтэн үөрөтүн дыллынан буюуохтаах. Партийнай үөрэх туруксута уларытбытынан политшколалар ахсааннара азыатылыына. Ороһуон партийнай эрилтэтиригэр быһыл марксизм-ленинизм 29 оскуолата 297. научнай коммунизм 6 оскуолата 58, эдэр коммунистар оскуолалара 27, ороһуоннаабы партийнай анти оскуолата 67 коммунистары хабан үлэлэрин саҕалатылар. Итинни таһынан комсомольскай сеть 38, экономическай үөрэх уопона массабай пропаганда 58 оскуолалара тариллинылар. Бастагы занятиелар бэлэттэ төрөдүннээхтик бардылар, түмүктөрө ССКП райкомун бюротутар дьүүллэһитиннар.

Ол эрэри бийыл даҕаны со-
рох партиякай тэрилтэлэр, ха-
һаайыстыбаһанай салайааччылар
политическай уонна экономичес-
кай үөрөһү тэрийиңгэ көтүмэх-
тик, өлөнөгө суох сыһааннас-
тылар. Одьулуун отделениеты.
гар нэтэжчилэр нэлбөккэ ан-
нятиелар көбөрүдүнүүлэр. Уп-
банн учреждениеларытар, от-
най-заочный орто оскуолага,
«Якутколхозстрой» ТМУ-тар,
тыа хаһаайыстыбатын произ-
водственнай управлениеларытар
занятиелар эниз хойутаан ым-
тылыннылар. Отгон Бахсыга
уонна Кулакингэ үлэһиттэр
экономической үөрэхтэргэ ба-
чаһынга диэри сабалана илин.
Совхозтар партиомнара баста-
кы занятиеларга бейилэрин
представителлэрин сырытын-
норботулар, занятиелар түмүк-
тэрин дууалланини тэрий-
бэтиээр.

Оройуонга политическай уосна
на экономическай үөрөх тэ-
рийнэгэ, салайыгыта итинник
итэстөр. Уосна көтүгүүлэр
бааллара СӨНҮ райкома, ийин
прокатанда уосна агитацияга
отдела (связиисей Федотов
И. И.) бу үлөһүн интэ-тоһон
дьярчыматынан, партийнай
тэрилталарга көрдөбүлэ, хон-
туруола ситэтэ суодунан эмсэ
быһаарыллар. Көлөр өттүгэр
отдел политическай уосна эко-
номическай үөрөх тэразиянин
тупсарыгыта, көдүүтүрү үрдэ-
тиһэ хонтуруолун күүһүрдүөх
тустаах.

ОСКП XXVI съёбиня кордо-
будларын, партия Кийн Коми-
тетын партийная үөрөсү сал-
гыты тупсарар туһунан уураа-
һын олоххо ыһылларынга оро-
буоннаады партийная тэрилтэ
иниһигэр халык чопчу сорунтар
туралларын?

Түүх хамт, нийнээ, бу
сүлжиг суолталах партиятай
үдэг нуолутугар сымлани.
Ныш, ардыг тээрэ сыла-
лаабт бидмны төрдүтөн
суох өгөрүохха, бу дымлани
нунээт утуннахтын, билак-
наахтын дэрийганаахха ва-
да. Коммунистар, бэрү үл-
хиттери марксисткай-ленинскэй
Үөрэхтэрин партиятай төр-
төлөр, салайар кадрдар бэлдэ-
толоруи коммунар нэлдүмүн
туруохтаах.

Иккинчиси, сүртн болгонго,
завитвелар ахсаанларлар эр
булбакка, итнелар идеялар ис
холоонлорун, итнеларлар
(Бүтүтүн 3-с. стр. 100)

